

Semblances dels nous membres de la Secció Històrico-Arqueològica

Bonaventura Bassegoda i Hugas va néixer a Barcelona el 1954. Es llicencià en història de l'art per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) el 1976 i s'hi doctorà el 1988.

Fou professor d'història de l'art a la UAB des del 1978 i n'és catedràtic des del 1998. Va ser-hi secretari acadèmic del Departament d'Art (1989-1991) i després director del mateix departament (1994-1998) i vicerector de Transfèrència Social i Cultural (2009-2012).

Allà va ser, el 1995, un dels promotors de la revista científica d'història de l'art *Locus Amoenus*, que segurament és la més sòlida que es publica a Catalunya en aquesta especialitat, i des del 2001 és impulsor de la col·lecció de llibres «Memoria Artium», publicada per la UAB, cinc universitats catalanes més i el MNAC. Hi dirigeix també el projecte «Biblioteca Digital d'Història de l'Art Hispànic», especialitzat en la literatura artística de la darrereria del segle XIX i principi del XX, que vol recollir en un únic portal tots els materials impresos, en format llibre, revista o fullet, relacionats amb la producció, l'estudi i la divulgació de les arts i del patrimoni monumental al llarg de l'època moderna i fins a la data en la qual aquests materials passen de forma segura al domini públic. En definitiva, la «Biblioteca Digital» —que actualment recull 637 registres— vol posar a l'abast dels historiadors generalistes i dels historiadors de l'art un tipus de material relativament desconegut i molt dispers en les seves ubicacions actuals que hauria de servir per a intentar una profunda revisió dels orígens de la nostra historiografia artística.

Entre les seves tasques acadèmiques fora de la Universitat, cal esmentar les que exercí de director del Gabinet de Dibuixos i Gravats del Museu Nacional d'Art de Catalunya —MNAC— (1991-1993), de membre de la junta directiva del Comité Español de Historia del Arte (1994-2004), de gestor d'art de la Subdirecció General de Proyectos de Investigación del Ministerio de Educación y Ciencia (2004-2007) i de membre del patronat —encara en actiu ara— de la Fundació Institut Amatller d'Art Hispànic (des del 2014).

És membre del Consell Assessor Internacional de *Goya. Revista de Arte* (des del 2007), de la Fundació Lázaro Galdiano de Madrid i de les revistes *De Arte. Revista de Historia del Arte* de la Universitat de Lleó (des del 2008) i *Cuadernos de Arte e Iconografía* de la Fundació Universitaria Española (des del 2009).

Fou elegit acadèmic numerari per la secció d'arts sumptuàries i visuals de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi, de Barcelona (2011), i hi va ingressar l'any 2012.

Com a investigador, s'ha especialitzat en la literatura artística del Renaixement i del Barroc. Ha publicat una antologia de textos, *Barroco en Europa*, a la col·lecció «Fuentes y documentos para la historia del arte» (Barcelona, 1983) i una detallada edició crítica del tractat de Francisco Pacheco, *Arte de la pintura*, del 1638 (Madrid, Càtedra, 1990) —fruit de la seva tesi doctoral—, i ha estudiat en tres articles la figura singular de l'escriptor d'art i col·leccionista de dibuixos i estampes el canonge valencià Vicent Vitoria (Dènia, 1650 - Roma, 1709). Publicà en forma de llibre una detinguda investigació sobre la col·lecció pictòrica original del monestir de San Lorenzo de El Escorial, *El Escorial como museo. La decoración pictórica mueble en el monasterio de El Escorial desde Diego Velázquez hasta Frédéric Quilliet (1809)* (Barcelona, Universitat de Barcelona, 2002).

S'ha ocupat també del dibuix català antic i va ser comisari de l'exposició «La col·lecció Raimon Casellas. Dibuixos i gravats del Barroc al Modernisme del MNAC», presentada a Barcelona (MNAC) el 1992 i al Museo del Prado, de Madrid, el 1993.

Publicà la monografia *La cova de Sant Ignasi* (Manresa, Angle, 1994), un dels conjunts barrocs més destacats de Catalunya, i darrerament s'ha ocupat de la història del col·leccionisme d'art a Catalunya als segles XIX i XX, i de la seva relació amb els orígens i l'evolució de la nostra historiografia artística. Uns primers resultats en aquesta direcció es poden trobar en el volum col·lectiu B. Bassegoda (ed.), *Colleccionistes, col·leccions i museus. Episodis del patrimoni artístic de Catalunya* (Barcelona, Universitat de Barcelona, 2007); en la ponència «Joan Antoni Güell i López (1875-1958), segon comte de Güell, tercer marquès de Comillas i primer col·leccionista d'escultura policromada barroca», al volum B. Bassegoda, J. Garriga i J. París (ed.), *L'època del Barroc i els Bonifàs. Actes de les Jornades d'Història de l'Art a Catalunya, Valls, 1, 2 i 3 de juny de 2006* (Barcelona, Universitat de Barcelona, 2007); en l'article «El col·leccionisme d'art a Barcelona al segle XIX», al catàleg *Ànimes de vidre. Les col·leccions Amatller* (Barcelona, Museu d'Arqueologia de Catalunya, 2010), i a *Josep Puiggarí i Llobet (1821-1903), primer estudiós del patrimoni artístic*, que és el seu discurs d'ingrés a la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona (2012).

A l'Institut d'Estudis Catalans, codirigeix —amb Francesc Fontbona— el *Diccionari d'historiadors de l'art català, valencià i balear*, obra que s'inicià el 2011, que començà a aparèixer en línia el 2012 i que actualment ja té prop de sis-cents entrades, entre les quals les que ell mateix ha

redactat: les corresponents a Agustí Arqués i Jover, Isidoro Bosarte de la Cruz, Pelegrí Casades i Gramatxes, Juan Agustín Ceán Bermúdez, Josep Maria Escrivà de Romaní i Dusay, Bartomeu Ferrà i Perelló, Andreu Avellí Pi i Ari-

mon, Josep Pijoan i Soteras, Antoni Ponç i Piquer, Josep Puiggarí Llobet i Vicent Vitoria i Gastaldo.

Francesc FONTBONA

Rafael Cornudella Carré (Barcelona, 1964). Llicenciat en història de l'art (1988) a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i doctor a la mateixa universitat amb una tesi sobre el gravador català Miquel Sorelló, actiu a Roma al segle XVIII (1998).

Va començar l'activitat docent com a professor d'història de l'art modern a la Universitat de Lleida (1995) i a continuació va passar a la UAB (1996), d'on és professor titular des del 2003. Però una part important de l'activitat professional d'historiador de l'art l'ha exercit en l'àmbit dels museus, inicialment com a documentalista (1987-1991) i després com a tècnic superior del Gabinet de Dibuxos i Gravats del Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) (1992-1993). Més tard, durant el període de 2007-2012, fou cap de l'Àrea d'Art Gòtic (una plaça guanyada en concurs públic), on estigué en comissió de serveis al mateix MNAC.

La seva dedicació a la recerca presenta un doble vessant temàtic, en el sentit que d'entrada l'havia orientat en l'òrbita de l'art renaixentista i barroc, amb una particular dedicació al gravat català dels segles XVI-XVIII i al seu context italià, arran de la tesi sobre l'obra de Miquel Sorelló a Itàlia. Per exemple, amb els estudis sobre el gravador siscentista Ramon Olivet, sobre la calcografia a Barcelona c. 1600-1725 (publicats a *Estudis Històrics i Documents dels Arxius de Protocols* de 1995 i de 1999), sobre la impremta i el gravat a Catalunya c. 1518-1550 (*Actes dels I-II-III Col·loquis sobre art i cultura a l'època del Renaixement a la Corona d'Aragó*, Tortosa 2000), sobre la pintura de Francisco Preciado de la Vega a la Roma del Set-cents (*Locus Amoenus*, 1997), etcètera.

Tot seguit desplaçà el seu interès cap a la pintura catalana de final del segle XV i inici del XVI. Per exemple, amb treballs sobre la trajectòria d'Aine Bru (*El Renacimiento Mediterráneo. Viajes de artistas e itinerarios de obras entre Italia, Francia y España en el s. xv*, Museo Thyssen-Bornemisza, Madrid, 2001), sobre la pintura de la primera meitat del segle XVI al Museu Episcopal de Vic (*Locus Amoenus*, 2002-2003) i sobre el Mestre de la Llotja de Mar de Perpinyà (*Locus Amoenus*, 2004), etcètera.

Tanmateix, el vessant principal de la seva recerca i que s'ha convertit en el determinant de les seves publicacions és el centrat en la pintura medieval dels segles XIV i XV a la Corona d'Aragó. En aquest punt convé observar, en primer lloc, el marc museístic de molts dels seus treballs. Per exemple, la direcció dels catàlegs d'exposicions que també comissarià, ja sigui en col·laboració, a *Pedralbes. Els tresors del monestir* (Museu-Monestir de Pedralbes, Barcelona, 2005; nova exposició el 2015, amb M. Carbonell i

A. Castellano), o bé en solitari, a *Catalunya 1400. El Gòtic Internacional* (MNAC, Barcelona, 2012). El volum *El Gòtic a les col·leccions del MNAC* (Barcelona, 2011, amb C. Favà i G. Macías) respon al seu projecte museològic de la nova presentació de la col·lecció permanent d'art gòtic del MNAC, inaugurada el 2010. Tenen igualment enllaç museístic nombrosos articles i estudis d'obres publicats en catàlegs raonats que consten al seu currículum i que no cal especificar.

En segon lloc, convé remarcar que la seva recerca, orientada sobretot a la pintura gòtica catalana i valenciana, per tal de poder-ne explicar més adequadament les filiacions i els vincles amb el context europeu, ha eixamplat l'horitzó per abraçar també la pintura francesa i la dels Països Baixos. Són exemple d'aquesta àmplia mirada els articles sobre la difusió de Jan van Eyck a València i altres territoris de la Corona d'Aragó (*Nord/Sud. Presenze e ricezioni fiaminghe...*, Actes Workshop, 2005, Pàdua, 2007); sobre la cultura eyckiana del Mestre de la Porciúncula i la pintura valenciana del seu temps (*Butlletí del MNAC*, 2008); sobre Jan van Eyck, les pintures i els tapisos a la cort d'Alfons el Magnànim (*Locus Amoenus*, 2009-2010); sobre una miniatura de Jean Bourdichon (*Quaderns del Museu Episcopal de Vic*, 2007); sobre la taula de Santa Clara i l'escultura de Crist al Calvari del monestir de Pedralbes (*Revue Belge d'Archéologie et Histoire de l'Art*, 2014), i sobre la influència eyckiana a València i l'enigmàtic Jacomart (*Uno sguardo verso Nord...*, Pàdua, 2016).

En tercer lloc, convé destacar que el seu estudi de les arts figuratives, sempre conscient de la conformació material de les obres, cerca la integració de diferents gèneres: a més d'atendre l'escultura decorativa i la pintura sobre taula, dedica una atenció molt particular a la il·luminació de llibres, però també als brodats (a la iconografia i l'estil del brodat figuratiu o pictòric, un àmbit poc conegut i quasi gens estudiat). Per il·lustrar el seu treball en aquests camps, seleccionem alguns articles, com el dedicat als retaules de Tobed i la primera etapa dels Serra (*Butlletí del MNAC*, 2010, amb C. Favà); el Mestre de Baltimore i l'origen de l'italianisme en la pintura catalana del segle XIV (*Journal of the Walters Art Museum*, 2014); Bernat Martorell i la llegenda de sant Jordi, del retaule als brodats (*Locus Amoenus*, 2011-2012, amb G. Macías); la il·luminació del llibre a Catalunya al voltant de 1400 (ed. R. Terés, *Catalunya i l'Europa septentrional c. 1400...*, Roma, 2016); l'escultura decorativa del segle XV al Palau de la Generalitat (ed. M. Carbonell, *Palau de la Generalitat de Catalunya, I*, 2015, amb G. Macías). En aquesta lí-